

ALICJA HEKMAT-SZAŁ

ORCID: 0000-0001-6748-8467

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

E-mail: alicja.lawiak@amu.edu.pl

MARLENA KAŻMIERSKA

ORCID: 0000-0003-0497-0576

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

E-mail: marlena.kazmierska@amu.edu.pl

IWONA KUKOWKA

ORCID: 0000-0001-5552-271X

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

E-mail: iwona.kukowka@amu.edu.pl

**SPRAWOZDANIE Z XXXIV LETNIEJ SZKOŁY MŁODYCH
PEDAGOGÓW IM. MARII DUDZIKOWEJ *PEDAGOGIKA
W UNIWERSYTECIE. KONTEKSTY – KONCEPCJE – PRAKTYKI,*
13–17.09.2021 R., POZNAŃ–OBRZYCKO**

W dniach od 13 do 17 września 2021 r. odbyła się XXXIV Letnia Szkoła Młodych Pedagogów im. Marii Dudzikowej. Wydarzenie tradycyjnie organizowane było przez Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, z kolei zaszczytną rolę gospodarza XXXIV LSMP podjął Wydział Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu wraz z Dziekanem WSE UAM oraz przewodniczącą KNP PAN prof. dr hab. Agnieszką Cybal-Michalską. Kierownictwo naukowe nad wydarzeniem sprawowały prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak oraz prof. UZ dr hab. Ewa Bochno. Wydarzenie patronatem honorowym objął Marszałek Województwa Wielkopolskiego Marek Woźniak oraz Prezydent Miasta Poznania Jacek Jaśkowiak. XXXIV LSMP odbywała się w zażytkowych wnętrzach pałacu UAM w Obrzycku, z którego okien można obserwować meandrującą w jego bezpośrednim sąsiedztwie przepiękną rzekę Wartę.

W tym roku narady skoncentrowane były wokół tematyki *Pedagogika w Uniwersytecie. Konteksty – Koncepcje – Praktyki*. W świetle różnych teorii nauko-

wych oraz przykładów praktyk pedagogicznych uczestnicy próbowali poszukiwać odpowiedzi między innymi na takie pytania, jak:

- Uniwersytet – jaki (nie) jest? Jaki (nie) może być? Jaki być (nie) powinien? Jak go badać i o nim pisać?
- jakie (nie) są interakcje społeczne, edukacyjne i badawcze w szkole wyższej?
- jak analizować, interpretować i opisywać sceny i zdarzenia z życia akademickiej codzienności?

Tematyka ta okazała się szczególnie ważna, także ze względu na sytuację epidemiczną, która wywarła znaczący wpływ na rzeczywistość Uniwersytetu (stanowiącą przedmiot zainteresowania uczestników), ale także na organizację oraz przebieg XXXIV LSMP. W roku 2020, właśnie ze względów bezpieczeństwa sanitarnego, organizatorzy podjęli jedyną możliwą w tej sytuacji decyzję o przesunięciu obrad LSMP właśnie na rok 2021. Co więcej, po raz pierwszy w historii Letniej Szkoły, udział można było wziąć w niej na dwa sposoby: stacjonarnie i/lub zdalnie. Fakt ten w sposób zauważalny wyróżniał tegoroczne obrady, ale jednocześnie stworzył możliwość udziału w naradach LSMP osobom, które nie mogły dotrzeć w urokliwe okolice pałacu w Obrzycku. Pomimo braku fizycznej obecności części spośród 48 uczestniczek i uczestników z kilkunastu polskich uczelni wyższych udało się jednak z powodzeniem zachować niepowtarzalny klimat „wspólnoty ludzi uczących się”. Było to możliwe głównie dzięki ogromnemu zaangażowaniu i perfekcyjnej organizacji wydarzenia przez sekretarzy XXXIV LSMP, czyli dr Bożenę Kanclerz oraz dra Mateusza Marciniaka, których wspierał zespół organizacyjny: dr hab. Ewa Karmolińska-Jagodzik, dr Emilia Grzeziak, dr Joanna Kozielska, dr Anna Mazurowska, dr Lucyna Myszka-Strychalska, dr Paulina Peret-Drażewska, dr Kamila Słupska, dr Anna Sobczak, mgr Karolina Domagalska-Nowak, mgr Żaneta Garbacik (z WSE UAM).

Ceremonia otwarcia XXXIV LSMP odbyła się w Sali im. Lubrańskiego Collegium Minus UAM, przy wymownej obecności obrazu autorstwa Jana Matejki, ukazującego scenę wręczenia biskupowi Janowi Lubrańskiemu aktu erygującego Akademię. Otwarcia XXXIV LSMP dokonała Jej Magnificencja Rektora UAM w Poznaniu prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska, która podkreśliła wartość wieloletniej i silnej tradycji LSMP oraz jej rangę naukową. Uroczystością obecnością uświetnił także Prorektor UAM w Poznaniu prof. dr hab. Zbyszko Melosik, który poprzez swój inspirujący wykład pogłębił w jej uczestnikach refleksję nad istotą pasji naukowej. Następnie, w imieniu organizatorów przemawiała przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk oraz Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska oraz kierownictwo naukowe w osobach prof. dr hab. Marii Czerepaniak-Walczak oraz

prof. UZ dr hab. Ewy Bochno. Dzięki tym wystąpieniom uczestnicy zostali wprowadzeni w wyjątkową specyfikę oraz tradycję Letniej Szkoły Młodych Pedagogów im. Marii Dudzikowej.

Podczas ceremonii otwarcia XXXIV LSMP jej Patronkę wspominali adiunkci i profesorowie Pracowni Pedagogiki Szkolnej WSE UAM: dr hab. Renata Wawrzyniak-Beszterda, prof. UAM dr hab. Sylwia Jaskulska, dr Mateusz Marciniak oraz przewodniczący Samorządu LSMP dr Aleksander Cywiński. Po tej wzruszającej chwili wykład inauguracyjny wygłosił prof. dr hab. Marek Kwiek. Temat wykładu, jakim był *Rozwój globalnej nauki jako wyzwanie dla polityki naukowej, instytucji i młodej kadry akademickiej* skutecznie rozbudził w zebranych silną potrzebę dyskusji, tak ważną dla udanych narad w ramach LSMP.

W wyjątkowej atmosferze miejsca i ducha Akademii nastąpiło także rytualne przekazanie insygniów LSMP gospodarzom przyszłorocznej, XXXV, jubileuszowej LSMP, czyli Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej. Symbolizująca władzę i sprawne zarządzanie „pałeczka dyrygenta” trafiła na ręce reprezentującej Akademię WSB prof. dr hab. Mirosławy Nowak-Dziemianowicz, natomiast „kociałkę” stanowiącą atrybut sekretarza przejął dr Michał Szyszka. Wreszcie, podczas otwarcia dyplom „Strzał w dziesiątkę” otrzymała prof. UwB dr hab. Alicja Korzeniecka-Bondar za *aktywne i efektywne tworzenie wspólnoty Letniej Szkoły Młodych Pedagogów i bycie „szkolniakiem” od magistra do samodzielnej pracownicy naukowej*. Wyróżnienie to trafiło także do dra Aleksandra Cywińskiego za *bycie doskonałym (od XXVII LSMP) Przewodniczącym Samorządu Letniej Szkoły Młodych Pedagogów*. Część inauguracyjną zamykał wzruszający koncert trio artystów muzyków. Po tak doniosłej uroczystości uczestnicy stacjonarni udali się do pałacu w Obrzycku, gdzie zorganizowano liczne spotkania poświęcone wprowadzeniu w nastrój i organizację LSMP oraz wzajemnemu poznaniu się jej uczestników.

Kolejne dni były jeszcze bardziej intensywne w zakresie wymiany doświadczeń i dyskusji, co umożliwiały zajęcia realizowane w kilku wypróbowanych formach. Ich różnorodność i klimat dobrze oddaje przebieg drugiego dnia spotkania. Wtorek rozpoczynał się poranną kawą z kierownictwem Szkoły Letniej, gdzie miały miejsce konsultacje z uczestniczkami i uczestnikami. Wykłady mistrzów przeplatały się z żywą wymianą myśli, pytaniami i odpowiedziami. Wtorkowy blok rozpoczął prof. dr hab. Krzysztof Jakubiak wykładem *Pedagogika na uniwersytetach Drugiej Rzeczypospolitej*. Następnie tradycyjnie część dnia poświęcono „Giełdzie (p)różności”, w której zarówno adepci, jak i „stali bywalcy” zaprezentowali swoje wystąpienia, poszukując niekiedy dalszej drogi w swej karierze naukowej bądź konfrontując swoje wątpliwości i myśli. Uczestnicy niezwykle aktywnie zadawali pytania lub dzielili się własnymi spostrzeżeniami. Wtorkowe południe było wypełnione kolejnymi wykładami mistrzów – prof. UJ dra hab. Radosława Rybkowskiego, który opowiadał o *Polityce wobec szkolnictwa wyż-*

szego oraz prof. dra hab. Zbyszko Melosika, który podnosił problematykę *Wolności akademickiej i konstrukcji tożsamości (młodego) naukowca*. Warsztaty stanowią nieodzowną część Letniej Szkoły Pedagogów, gdzie młodzi mogą podnosić własne umiejętności jako młodego naukowca, tym razem można było doszkolić się z zakresu *Ciągłości generacyjnej w pedagogice* u dr Anny Marii Koli oraz bardzo interesującej *Pedagogiki rzeczy*, który to warsztat prowadzili dr Aneta Markowska i dr Maksymilian Chutorański. Wtorkowy blok z wykładami mistrzów zakończyła prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz, której wykład nosił tytuł *Walka o uznanie w szkole wyższej z perspektywy nierówności płci*. Ten wykład był dla uczestników niezwykle pouczający i fascynujący, a obrady przeniosły się w kuluary na następne godziny, a nawet dni w murach pałacu. Wtorek zakończył się konsultacjami u profesorów, licznymi rozmowami uczestników i nieustannym wzajemnym inspirowaniem się do samorozwoju.

Podczas trzeciego oraz czwartego dnia obrad uczestnicy mogli wysłuchać kolejnych wykładów mistrzów, które oczywiście wieńczyły barwne i inspirujące dyskusje. Swoje opracowania zaprezentowali i poddali dyskusji:

- prof. dr hab. Bogusław Śliwerski, *Aktywizujące kształcenie studentów pedagogiki*;
- prof. UJ dr hab. Anna Sajdak-Burska, *E-learning czy e-teaching? Dydaktyka akademicka w pułapce pozoru nowoczesności*;
- prof. dr hab. Roman Leppert, *Czy jest możliwa/potrzebna pedagogia/pedagogika pozytywna?*;
- prof. dr hab. Małgorzata Kowalska, *Uniwersytet w ryzach myślenia technokratyczno-biznesowego*;
- prof. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski, *Pedagogika wobec problemów współczesnej szkoły*;
- prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, *Rozwiązywanie problemów natury tożsamościowej przez młodzież akademicką*;
- prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik, *Dynamika dostępu kobiet do karier akademickich. Studium przypadku na przykładzie pedagogiki*;
- prof. dr hab. Mirosław Szymański, *Zmiana społeczna a zmiana w oświacie – konsekwencje dla pedagogiki*;
- prof. dr hab. Marzenna Zaorska, *Wielowymiarowość pedagogiki specjalnej w Uniwersytecie. Działalność naukowa, dydaktyczna na rzecz praktyki pedagogicznej*;
- prof. dr hab. Wiesław Ambrozik, *O konieczności uspołecznienia systemu profilaktyki społecznej i resocjalizacji*.

Ponadto Młodzi Pedagodzy poszerzyli swoją naukową wiedzę poprzez aktywne uczestnictwo w warsztatach prezentujących w dziedzinie pedagogiki istotne *novum*. Prof. UŁ dr hab. Magdalena Karkowska poruszyła temat niełatwy,

będący często nie lada zagwozdką dla Młodej Pedagożki czy Młodego Pedago- ga. Zmierzyła się bowiem z pytaniem: *Jak prowadzić badania w Uniwersytecie?* Prof. AP dr hab. Anna Babicka-Wirkus przybliżyła uczestnikom pojęcie kultury oporu. Celem warsztatów było odnalezienie rozwiązań w kwestii: *Kultura oporu Uniwersytetu. Jak ją badać? Jak nazywać jej przejawy?* Kolejnymi niezwykle in- spirującymi, wnoszącymi wiele cennych doświadczeń, okazały się: warsztat prof. UwB dr hab. Alicji Korzenieckiej-Bondar na temat *Fenomenografia. Jak łączyć badania z procesem kształcenia studentów pedagogiki?* oraz warsztat dotyczą- cy *Autoetnografii*, który zaprezentował dr hab. Oskar Szwabowski. Czwartko- wy dzień zwieńczyła uroczysta kolacja, która nie tylko zaspokoiła podniebienia, ale także potrzeby duszy, te towarzyskie i komunikacyjne – scalając tym samym wszystkich uczestniczących w wydarzeniu pedagogów.

Piątek był ostatnim dniem, jak określiła prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Wal- czak, „letniej sesji” LSMP. To właśnie wtedy miały miejsce ostatnie wystąpienia podczas „Giełdy (p)różności”, gdzie uczestnicy w formie zdalnej i tradycyjnej mogli zaprezentować swój pomysł czy zapytania. Prof. UZ dr hab. Ewa Bochno zainteresowała uczestników tematem *Jak to jest być adiunktką/adiunktem w Uni- wersytecie? Młodzi w (auto)metaforze*, natomiast prof. dr hab. Maria Czerepa- niak-Walczak zwieńczyła spotkania z mistrzami wykładem *Uniwersytet – Kon- teksty – Koncepcje – Praktyki*, co roznieciło kolejną pasjonującą dyskusję.

Nowa forma szkoły – hybrydowa – zainicjowała nową formę wyboru osób nagrodzonych w tradycyjnych (i nowych) konkursach. To uczestnicy – nie kie- rownictwo – zdecydowało w anonimowym głosowaniu online o wyróżnieniach w pięciu kategoriach. Nagrody Auditorium za najlepsze wystąpienie stacjonarne otrzymali – w kategorii doktorów: dr Adam Konopnicki (Uniwersytet Opolski), za wystąpienie *Pytania o fizyczność Uniwersytetu* i dr Karol Motyl (Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie), *Uniwersytet a idea dawstwa szpiku kostnego. Na rozdrożu pomysłu na koncepcję badań* oraz w kategorii magistrów: mgr Iwona Kukowka (Uniwersytet im. Adama Mickie- wicza w Poznaniu), *Orientacje ekologiczne młodzieży wobec wyzwań globalnych zmian społeczno-środowiskowych*. Nagrodę w nowej kategorii konkursu utworzo- nej na potrzeby odbywającej się formy hybrydowej szkoły (najlepsze wystąpie- nie online) zdobyła mgr Agnieszka Nymś-Górna (Uniwersytet im. Adama Mic- kiewicza w Poznaniu) za wystąpienie pt. *Uniwersytecka tożsamość współpracy z podmiotami społeczności lokalnej*. Wyróżnienie „Twórczy Szum” – za najak- tywniejsze dyskusje naukowe w ramach XXXIV LSMP – zdobyli: mgr Colette Szczepaniak (Uniwersytet Szczeciński) oraz Aleksander Cywiński (Uniwersytet Szczeciński), natomiast „Twórczy E-Szum” – za najaktywniejsze dyskusje na- ukowe online w ramach XXXIV LSMP – trafił do mgr Agaty Borowskiej (Akade- mia Ignatianum w Krakowie).

Nie ulega wątpliwości, iż XXXIV LSMP im. Marii Dudzikowej zapisze się w historii tego wyjątkowego przedsięwzięcia jako pierwsza edycja, w której udział wziąć można było w formule zdalnej i/lub hybrydowej. Przede wszystkim jednak będzie ona wspomnieniem siły tradycji „wspólnoty ludzi uczących się”, dla których nawet ograniczenia związane z pandemią nie okazały się barierą w dążeniu do rozwoju naukowego, czerpania radości ze wspólnej debaty oraz inspirujących spotkań z Mistrzami.